

tractement van de organist. - De deurwaarder van Karel de Stoute deed in 1472 in de Sint Laurenskerk openbare afkondiging aan de burgerij van een gedwongen lening. - In de kerk was een armentafel gevestigd waar aan behoeftigen uitdelingen van brood werden gehouden. - In kerkelijke processies liep het stadsbestuur mee; omgekeerd zaten in 1426 op Sint Maartensavond de baljuw, schout en schepenen met de deken van Schieland, de pastoor en een kapelaan bij elkaar om op kosten van de stad een glas wijn te drinken; ook de schutters, de dienders en de schuttersknechten waren van de partij. - Dit is een greep om aan te geven hoe kerk en wereld, of geloof, politiek en maatschappelijk leven met elkaar verweven waren²¹).

Rotterdam, stad en bestuur in 1328. Wie nu ziet naar ons gemeentebestuur met zijn burgemeester (tot zijn verdriet niet gekozen), de acht wethouders, de vijfenveertig raadsleden, de achtentwintig raadscommissies, de vijftien secretariaafdelingen en ongeveer een gelijk aantal diensten en bedrijven, met het hele ambtelijk apparaat dat daaraan hangt, zal daarin alleen moeizaam nog het oude stadsbestuur als voorloper ontdekken. Toch zijn in de loop van de eeuwen de taken van de bestuurders niet eens zozeer gewijzigd omdat het is blijven gaan om de organisatie van een samenleving van mensen. De omvang en de manier waarop zijn veranderd; de rol en het aandeel dat de burgers erin hebben is gewijzigd; de grafelijkheid van Holland bestaat niet meer; maar de essentie, het besturen of als U wilt: regeren, is ondanks alles gelijk gebleven.

NOTEN

1) R.A.D. Renting, De grenzen van de jurisdictie van Rotterdam, in: Rotterdams Jaarboekje VIII, 6 (1978), p. 193-214.

2) T.S. Jansma, De oudste geschiedenis van Rotterdam, in: Rotterdams Jaarboekje IV, 8 (1940), p. 1-34; C. Hoek, Rotterdam en omgeving aan het einde van de Middeleeuwen, Rotterdam 1973 (Roterodamum, Kleine reeks).

3) Zie noot 2.

4) H.J. Smit, Rekeningen van de graven en gravinnen van het Henegouwsche huis deel I, in: Werken Historisch Genootschap III, 46, Amsterdam 1924, p. 260/261, 309, 311.

5) Catalogus van de tentoonstelling 'Eersame, discrete, lieve, besondere...., Rotterdam stad en bestuur 1328-1813', hs II, inleiding. Onder de illustraties komt het handvest van 1328 met transcriptie voor.

6) Oud-archief Rotterdam inv. nrs 1 en 2.

7) Oud-archief Rotterdam inv. nr 2621 en Handschriftenverzameling